

ПРОБЛЕМА КОМУНІКАЦІЇ В ФІЛОСОФСЬКІЙ КОНЦЕПЦІЇ М. БАХТІНА

Ткачова О.В.

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, м. Харків

Поняття спілкування, діалогу і комунікації по-різному співвідносяться в концепціях провідних філософів ХХ сторіччя. Для того, щоб зрозуміти сутність, природу і справжні смисли комунікації, необхідно розглянути феномен комунікації з різних методологічних позицій.

В роботі розглянуті питання стосовно проблем комунікації в філософській концепції М. Бахтіна. Розуміючи під діалогом обмін смислами та вбачаючи сенс людського буття в діалогічних відносинах, М. Бахтін створює концепцію, в якій поняття діалогу та комунікації мають тотожні значення, ось тому її можна було б умовно назвати концепцією діалогічної комунікації. Як вважає М. Бахтін, людське існування проникнуте стихією діалогічності; будь-які дії, вчинки, емоції висловлювання є діалогічними за своєю природою. Це дає можливість висунути ідею про універсальність діалогічних відносин у людському житті. Свідомість людини має внутрішнє «Я» та певну кількість масок і ролей, що зорієнтовані на значимих для нас Інших, приводять вченого до думки, що будь-які роздуми – це діалог наших «субособистосей», а будь-яка ідея живе не в межах замкненої індивідуально-атомарної свідомості, а в просторі комунікації між свідомостями та особистостями. Формами діалогічної комунікації за М. Бахтіним, є діалог із традицією культури в цілому; міжособистісний діалог, який припускає можливість зустрічних міркувань; міжіндивідуальний діалог, який заснований на граничному звуженні, «закритості» точок зору обох учасників, що створює рух смислового розходження – віддалення один від одного аж до неможливості бути почутим, незважаючи на гучність, яскраву демонстративність висловлювань; міжкультурний діалог, що може бути репрезентований як міжособистісний у випадку анонімності особистості.

Ця авторська концепція діалогу та діалогічної комунікації М. Бахтіна, що виникла на початку ХХ століття, продовжується осмислюватися то розвиватися різними галузями гуманітарного знання, що свідчить про перспективність ідей російського вченого, величезний потенціал його теорії діалогічної комунікації.